

Anna Łobodzińska

Polacy w Norwegii – wybrane cechy społeczno-demograficzne

View metadata, citation and similar papers at core.ac.uk

brought to you by CORE

provided by Jagiellonian University Repository

Zarys treści: Polacy stanowią obecnie najliczniejszą grupę narodowościową wśród imigrantów w Norwegii. Według oficjalnych danych, w kraju tym mieszka ponad 65 tysięcy Polaków, którzy stanowią tym samym ponad 16% całej populacji imigrantów. Falę masowego napływu do Norwegii uruchomiła akcesja Polski do Unii Europejskiej oraz otwarcie norweskiego rynku pracy. W ostatnich latach imigracja Polaków do Norwegii uległa osłabieniu w porównaniu z rekordowymi wartościami, jakie osiągała w latach 2007–2008, nadal jednak utrzymuje się na wysokim poziomie. Tylko w ciągu 2011 r. do Norwegii napłynęło ponad 12 tysięcy Polaków. Celem artykułu jest charakterystyka wybranych struktur oraz cech społeczno-demograficznych Polaków migrujących do Norwegii, ocena skali zjawiska oraz jej zmian na przestrzeni ostatnich lat. Interpretacja tego zjawiska dodatkowego znaczenia nabiera w kontekście rozmiarów i tempa, w jakim się ono rozwija.

Słowa kluczowe: Norwegia, Polonia, imigracja, migracje zarobkowe Polaków.

Wprowadzenie

Jeszcze na początku lat 80. XX wieku liczba Polaków mieszkających w Norwegii nie przekraczała 700 osób. Szczególnego tempa napływ Polaków do tego kraju nabrał po akcesji Polski do Unii Europejskiej i otwarciu dla jej obywateli norweskiego rynku pracy. Obecnie Polacy stanowią nie tylko najliczniejszą, ale i najdynamiczniej rozwijającą się pod względem liczebności mniejszość narodową zamieszkującą Norwegię. Oficjalne statystyki podają, że w kraju tym mieszka ponad 65 tysięcy Polaków, którzy stanowią tym samym ponad 16% ogółu imigrantów przebywających

w Norwegii. Tylko w ciągu 2011 r. przybyło tam ponad 12 tysięcy Polaków. Liczba imigrantów z Polski dwukrotnie przewyższa liczbę imigrantów pochodzących łącznie ze wszystkich krajów afrykańskich [przytaczane dane statystyczne pochodzą, jeśli nie zaznaczono inaczej, z serwisu internetowego Statistisk Sentralbyrå: www.ssb.no]. Jednocześnie należy pamiętać, iż statystyki te pochodzą z rejestru krajowego Folkeregistret, który obejmuje tylko tych imigrantów, którzy planowali pozostać w Norwegii na czas dłuższy niż sześć miesięcy. Rzeczywista liczba przebywających w Norwegii Polaków jest zatem prawdopodobnie znacznie wyższa.

W ostatnich latach zmianie uległa struktura płci polskich imigrantów w Norwegii. Wcześniejsza przewaga kobiet ustąpiła miejsca znacznie większemu napływowi mężczyzn. Mimo to liczba kobiet migrujących do Norwegii nadal wzrasta, co związane jest z pewnymi przemianami w zakresie przyczyn migracji, a w szczególności ze wzrostem znaczenia przemieszczeń o podłożu rodzinnym.

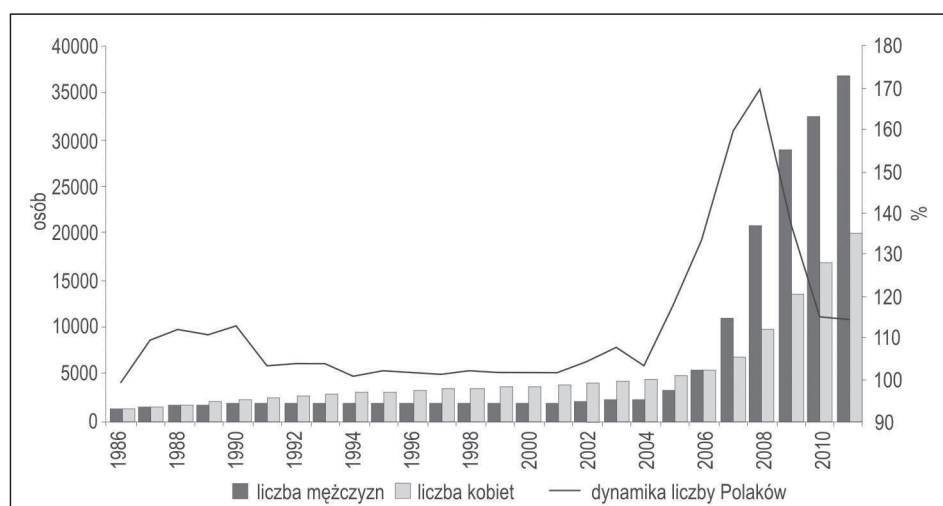
Celem artykułu jest charakterystyka wybranych struktur oraz cech społeczno-demograficznych Polaków migrujących do Norwegii, ocena skali zjawiska oraz jej zmian na przestrzeni ostatnich lat. Charakterystyka osób wyjeżdżających z Polski do Norwegii oraz powodów, którymi kierują się, podejmując decyzję o emigracji, wydaje się istotna z punktu widzenia interesów obydwu krajów. Interpretacja tego zjawiska nabiera dodatkowego znaczenia w kontekście rozmiarów i tempa, w jakim się ono rozwija. Ma to swoje odzwierciedlenie w opracowaniach i raportach dotyczących imigrantów w Norwegii czy samego zjawiska migracji poakcesyjnych do tego kraju. Ich autorzy coraz więcej miejsca poświęcają Polakom i ich roli w migracjach ekonomicznych, strukturze tej grupy, a także wybranym cechom społeczno-demograficznym i zawodowym.

Polacy w Norwegii – skala imigracji

Bezpośrednio po II wojnie światowej (1946 r.) w Norwegii mieszkało 1 280 Polaków – prawie 10 razy więcej niż w roku 1930, ale i niemalże dwa razy więcej niż na początku lat 80. Niezbyt korzystna sytuacja ekonomiczna Norwegii do momentu odkrycia złóż ropy naftowej i gazu ziemnego (lata 60. i 70.) nie czyniła z tego kraju atrakcyjnego celu dla imigrantów. Pomimo gwałtownego rozwoju gospodarczego Norwegii w kolejnych dekadach, imigrowali tam głównie uchodźcy i osoby starające się o azyl (w latach 80. z Polski migrowały do tego kraju przede wszystkim

osoby represjonowane politycznie), w migracjach ekonomicznych uczestniczyli wówczas mieszkańcy pozostałych krajów skandynawskich (Napierała, Trevena 2008).

Sz szczególnie intensywne migracje Polaków do Norwegii rozpoczęły się po akcesji Polski do Unii Europejskiej, a dokładnie – po 2006 r. Jako członek Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Norwegia zmuszona była otworzyć rynek pracy dla obywateli nowych krajów członkowskich UE. Dostyc wyrównana i utrzymująca się na niewysokim poziomie dynamika liczby polskich imigrantów gwałtownie wzrosła między rokiem 2004 a 2005, maksymalną wartość osiągając w 2008 r. Tempo wzrostu liczby Polaków w Norwegii w ostatnich latach spadło, nadal jednak utrzymuje się na poziomie wyższym niż przed 2004 r. (ryc. 1).

Ryc. 1. Polacy w Norwegii według płci w latach 1986–2011

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

Fig. 1. Poles in Norway according to gender in 1986–2011

Source: author's work based on data from Statistisk Sentralbyrå.

Charakterystyczną cechą omawianej migracji Polaków była utrzymująca się aż do 2006 r. przewaga kobiet. Zjawisko to związane było prawdopodobnie z popytem na pracowników w zawodach uznawanych za typowo „kobiece”, m.in. opiekunki, pielęgniarki.

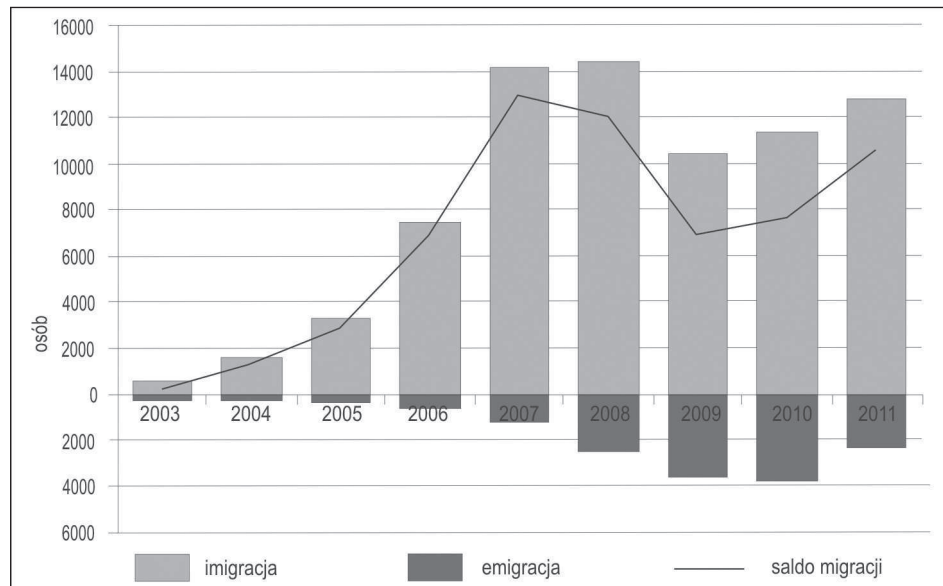
W 1988 r. wprowadzono zmiany w ustawodawstwie, które dotyczyły bezpośrednio Polaków, a mianowicie umożliwiono im podejmowanie pracy w ramach pobytu na wizie turystycznej. Nie wpłynęły one istotnie na wzrost liczby imigrantów, mogły natomiast przyczynić się do częstszego

podejmowania decyzji o wydłużaniu pobytu, czy wręcz zakładaniu rodziny w Norwegii. Zapoczątkowało to proces tworzenia się sieci migranckich, które w późniejszym okresie oddziaływały na mobilność Polaków do Norwegii (Cappelen i in. 2011).

Do połowy pierwszej dekady XXI wieku napływ migracyjny Polaków utrzymywał się jednak nadal na dość niewysokim poziomie. Dopiero otwarcie norweskiego rynku pracy uruchomiło dynamicznie rosnącą imigrację mężczyzn znajdujących zatrudnienie w sektorze budowlanym i przemyśle.

Obecnie Polacy stanowią najliczniejszą wśród imigrantów w Norwegii grupę narodowościową. Licząca według oficjalnych statystyk ponad 65 tysięcy osób Polonia norweska stanowi ponad 1/5 wszystkich imigrantów pochodzących z krajów europejskich oraz ponad 16% całej ludności napływowej.

Według GUS w 2011 r. z Polski wyjechało na pobyt stały do Norwegii 271 osób (w tym 151 mężczyzn i 120 kobiet). Emigranci pochodzili głównie z województw: pomorskiego, śląskiego, małopolskiego i dolnośląskiego, przede wszystkim z miast. Przeważały wśród nich osoby w wieku produkcyjnym mobilnym (głównie 30–44 lata). Drugą liczną grupę stanowiły dzieci i młodzież w wieku 5–14 lat. Dosyć wyrównana struktura płci oraz przewaga wspomnianych dwóch grup wieku może wskazywać na fakt, że

Ryc. 2. Imigracja, emigracja i saldo migracji Polaków w Norwegii w latach 2003–2011
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

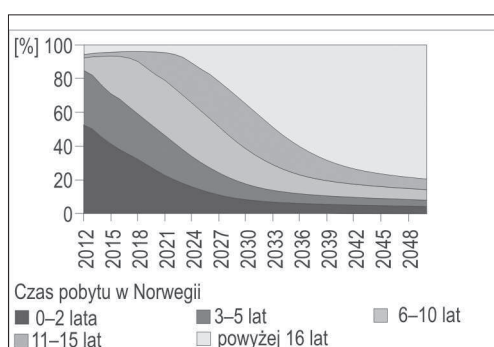
Fig. 2. Immigration, emigration and net migration of Poles in Norway in 2003–2011
Source: author's work based on data from Statistisk Sentralbyrå.

wśród wyjeżdżających istotną część stanowiły rodziny z dziećmi. Wśród emigrantów nad osobami stanu wolnego nieznacznie przeważały pozostające w związku małżeńskim.

Lata 2007 i 2008 odznaczały się rekordową wielkością napływu Polaków do Norwegii. W tym okresie imigrowało łącznie ponad 28 tysięcy Polaków (ryc. 2). Jednak już w 2008 r., a także w ciągu dwóch kolejnych lat, rekordowe wartości osiągnął odpływ Polaków. Świadczy to krótkoterminowym charakterze części przyjazdów do Norwegii, spowodowanym prawdopodobnie m.in. trudnościami ze znalezieniem stałej pracy. W 2008 r. imigranci z Polski należeli do grupy najkrócej mieszkających w Norwegii – 82% mieszkało tu krócej niż 5 lat (Andreassen, Dzamarija 2008).

W latach 2008–2010 z Norwegii wyjechało 9,8 tysiąca Polaków. Odpływ ten za każdym razem był jednak trzykrotnie mniejszy niż napływ w danym roku, dzięki czemu dodatnie saldo migracji (mimo okresowego spadku napływu) utrzymywało się na wysokim poziomie.

Dla niegdyś dosyć jednorodnej pod względem narodowościowym populacji Norwegii wzrastający odsetek osób obcego pochodzenia jest zjawiskiem stosunkowo nowym, a co za tym idzie – kreującym szereg

Ryc. 3. Prognoza liczby imigrantów z krajów unijnych Europy Wschodniej według czasu pobytu w Norwegii do 2050 r. (wariant umiarkowany)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

Fig. 3. Projected changes in the number of immigrants from Eastern European EU countries according to the length of stay in Norway until 2050 (medium national growth)

Source: author's work based on data from Statistisk Sentralbyrå.

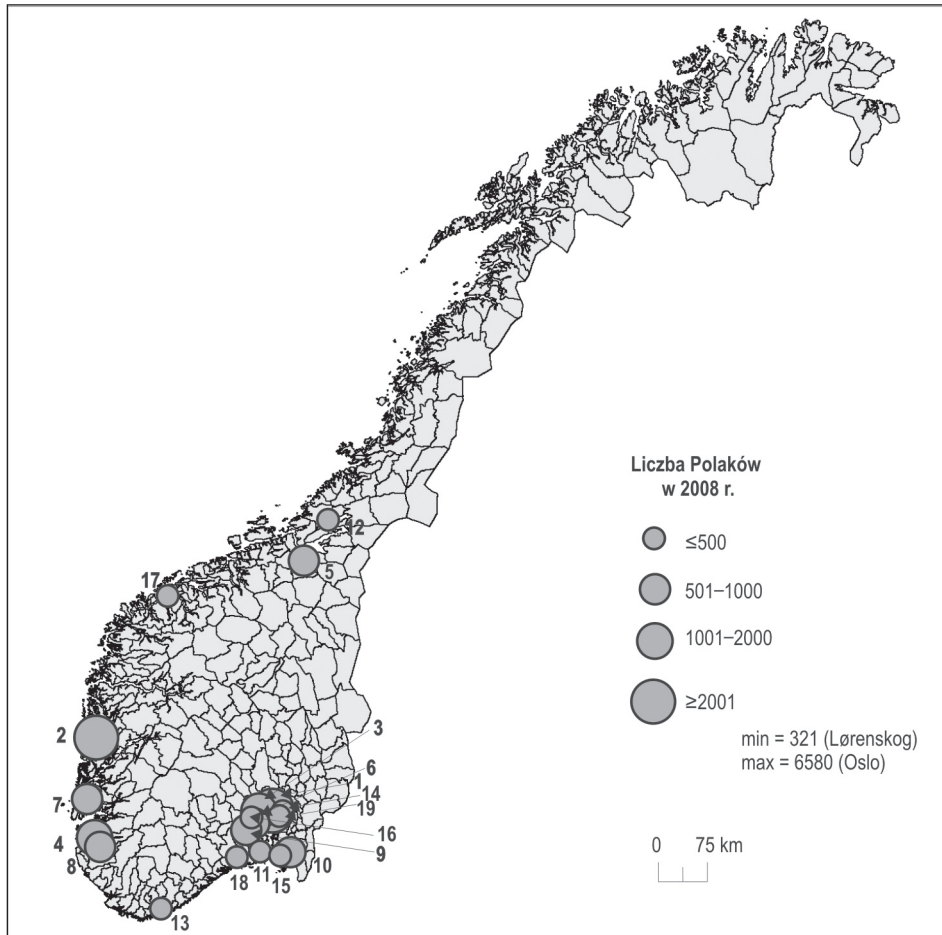
wyzwań w zakresie polityki imigracyjnej i rynku pracy. Zgodnie z umiarkowanym wariantem prognozy demograficznej dotyczącej imigracji z unijnych krajów Europy Wschodniej (w tym z Polski), liczba imigrantów mieszkających w Norwegii 16 lat i więcej wzrośnie do 2050 roku, a zatem zwiększy się udział migracji na dłuższy pobyt. Spadek liczby imigrantów mieszkających w Norwegii krócej niż 16 lat może z kolei świadczyć o spodziewanym wyhamowaniu tempa imigracji (ryc. 3).

Dokąd kierują się Polacy? Główne skupiska Polonii w Norwegii

W 2008 r. mieszkający w Norwegii Polacy koncentrowali się przede wszystkim w najbardziej zurbanizowanych regionach kraju – w dużych miastach oraz gminach położonych na południowo-zachodnim wybrzeżu (ryc. 4). Ponad 6,5 tysiąca Polaków mieszkało wówczas w Oslo, które, wraz z sąsiadującymi gminami, stanowiło największe skupisko Polonii. Dużymi (liczącymi ponad 1 000 osób) skupiskami Polaków były wówczas również Bergen i Stavanger. Ze względu na dostępne dane ryc. 4 przedstawia jedynie wybrane i największe skupiska Polaków w Norwegii w 2008 r. (najmniejsze z uwzględnionych liczyło wówczas 321 osób).

W latach 2008–2012 w większości głównych skupisk Polonii doszło do niemalże podwojenia liczby imigrantów z Polski. Największą dynamikę zanotowały położone w pobliżu Oslo Fredrikstad i Drammen. Tylko w czterech spośród wymienionych w tab. 1 gmin Polacy nie stanowili najliczniejszej grupy imigrantów – w Drammen, Kristiansand i Fredrikstad byli drugą co do wielkości grupą, a w Oslo – czwartą.

Imigranci stanowią obecnie aż 1/3 populacji Oslo, podczas gdy jeszcze 10 lat wcześniej odsetek ten wynosił około 13,5%. Udział Polaków w tej grupie to około 6,7% (12 180 osób). Są oni czwartą pod względem liczebności mniejszością mieszkającą w Oslo – po Pakistańczykach, Szwedach i Somalijszczykach. Ponad 80% z nich imigrowało tu po 2004 r. W latach 2005–2012 Polonia mieszkająca w tym mieście zwiększyła się ponad pięciokrotnie. Polacy wykazują się dużym, w porównaniu z innymi nacjami, rozproszeniem w przestrzeni miasta. Główną przyczyną napływu jest praca, szczególnie w przypadku mężczyzn znajdujących zatrudnienie w sektorze budowlanym. W ostatnich latach obserwuje się jednak również wzrost udziału migracji o podłożu rodzinnym, w których udział biorą przede wszystkim kobiety. Struktura płci tej grupy nadal jest nierówna (*Hvem er Oslos innvandrere* 2012).

Ryc. 4. Największe skupiska Polonii w 2008 r.

Objaśnienia: 1. Oslo, 2. Bergen, 3. Bærum, 4. Stavanger, 5. Trondheim, 6. Asker, 7. Haugesund, 8. Sandnes, 9. Drammen, 10. Sarpsborg, 11. Tønsberg, 12. Verran, 13. Kristiansand, 14. Skedsmo, 15. Fredrikstad, 16. Lier, 17. Larvik, 18. Ålesund, 19. Lørenskog.

Źródło: opracowanie własne na podstawie S.V. Pettersen 2009.

Fig. 4. Largest concentrations of Poles in 2008

Explanation: 1. Oslo, 2. Bergen, 3. Bærum, 4. Stavanger, 5. Trondheim, 6. Asker, 7. Haugesund, 8. Sandnes, 9. Drammen, 10. Sarpsborg, 11. Tønsberg, 12. Verran, 13. Kristiansand, 14. Skedsmo, 15. Fredrikstad, 16. Lier, 17. Larvik, 18. Ålesund, 19. Lørenskog.

Source: author's work based on S.V. Pettersen 2009.

Tab. 1. Wybrane skupiska Polaków w Norwegii w latach 2008 i 2012
 Table 1. Selected concentrations of Poles in Norway in 2008 and 2012

Gmina	Liczba Polaków		Dynamika liczby Polaków w latach 2008-2012 (%)
	2008	2012	
Oslo	6580	12180	185,11
Bergen	2022	4281	211,72
Stavanger	1272	2588	203,46
Bærum	1442	2876	199,45
Trondheim	918	1536	167,32
Asker	746	1465	196,38
Drammen	524	1388	264,89
Kristiansand	406	845	208,13
Fredrikstad	380	1066	280,53

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.
 Source: author's work based on data from Statistisk Sentralbyrå.

W 2006 r. Bergen skupiało 6% całej norweskiej Polonii, a 96% Polaków mieszkających tam wówczas było pierwszym pokoleniem, które imigrowało do Norwegii. Znacznie ponad połowa przebywała w tym kraju krócej niż pięć lat (*Fakta om innvandrerbefolkningen i Bergen 2007*). W kolejnych latach Polacy stali się w Bergen najliczniejszą grupą narodowościową, znacznie przewyższającą liczebnością Szwedów i Niemców. W latach 2008–2012 ich liczba podwoiła się, podczas gdy jeszcze w 2000 r. w mieście tym mieszkali zaledwie 93 osoby polskiego pochodzenia.

Okolo 4% Polaków żyjących w 2006 r. w Norwegii skupiało się w położonym na południowo-zachodnim wybrzeżu mieście Stavanger. Co ciekawe, ponad 1/5 tej populacji stanowiły osoby przebywające w tym kraju 16–20 lat, 45% zaś imigranci, którzy do Norwegii przybyli mniej niż sześć lat temu. W latach 2006–2008 liczebność Polonii w Stavanger wzrosła trzykrotnie, w ciągu kolejnych czterech lat – dwukrotnie (*Fakta om innvandrerbefolkningen i Stavanger 2007*).

Coraz ważniejszym celem migracji Polaków staje się również Trondheim, jedno z najdalej na północ wysuniętych dużych skupisk Polonii norweskiej. W 2006 r. mieszkało tam okolo 3% wszystkich polskich imigrantów, przy czym ponad połowa z nich przebywała wówczas w Norwegii krócej niż sześć lat. Do 2008 r. liczba Polaków wzrosła tam ponad dwukrotnie, w kolejnym czterolecu zaś – jeszcze o połowę (*Fakta om innvandrerbefolkningen i Trondheim 2007*). Obecnie polscy imigranci mieszkają w większości norweskich gmin. Pozostałe istotne skupiska Po-

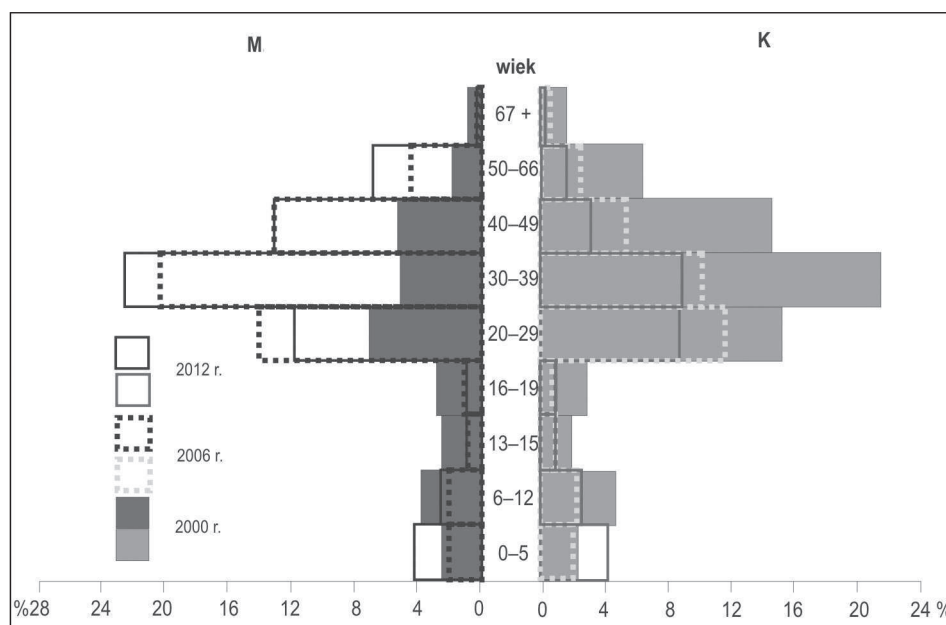

laków w Norwegii to m.in. Bærum, Asker, Drammen, Fredrikstad – gminy położone w bezpośredniej bliskości stolicy kraju, które w ostatnich latach zanotowały bardzo wysoką dynamikę przyrostu liczby Polaków.

Struktura płci i wieku norweskiej Polonii i jej zmiany

Uruchomiona po akcesji Polski do Unii Europejskiej masowa imigracja Polaków do Norwegii przyczyniła się do zmiany struktury płci tej grupy. Do 2006 r. wśród polskich imigrantów przeważały kobiety. W 2000 r. nadwyżka kobiet szczególnie wyraźnie zaznaczała się w grupie wieku produkcyjnego (ryc. 5). Po 2006 r. rosnąca imigracja zarobkowa z Polski, w której uczestniczyli głównie mężczyźni znajdujący zatrudnienie w budownictwie i przemyśle, zmieniła proporcje płci. Nadal w populacji polskich imigrantów występowała znaczna przewaga roczników wieku produkcyjnego (przede wszystkim 20–49 lat), jednak już wówczas zdecydowaną większość w tej grupie stanowili mężczyźni. Odsetek osób w wieku 67 lat i więcej jest nadal niewielki.

Taka struktura wieku populacji z punktu widzenia Norwegii stanowi wzmocnienie zasobów siły roboczej w kraju (zwłaszcza biorąc pod uwagę

Ryc. 5. Struktura wieku i płci Polaków w Norwegii w latach 2000, 2006 i 2012

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

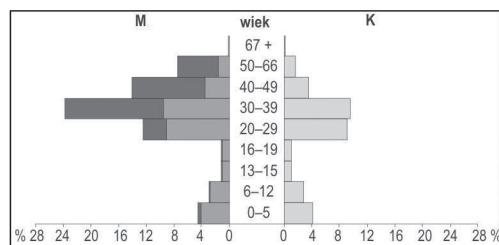
Fig. 5. Age and gender structure of Poles in Norway in 2000, 2006 and 2012

Source: author's work based on data from Statistisk Sentralbyrå.

wysoki wskaźnik zatrudnienia Polaków), z drugiej jednak strony – potencjalne obciążenie dla systemu emerytalnego w przyszłości, jeśli mieszkający w Norwegii Polacy zdecydują się w tym kraju pozostać.

Ciekawym zjawiskiem jest również zmiana proporcji grup wieku w dolnej części piramidy. Wzrastający udział grupy 0–5 lat świadczyć może o imigracji młodych rodzin z dziećmi, ale przede wszystkim o zakładaniu rodzin i podejmowaniu decyzji prokreacyjnych przez polskich imigrantów w Norwegii.

W 2012 r. wśród Polaków mieszkających w Norwegii 67% stanowili mężczyźni. Nadwyżka mężczyzn nad kobietami jest szczególnie widoczna w przedziale wieku 30–49 lat (ryc. 6). Prawie 73% imigrantów to osoby między 20 a 49 rokiem życia, aż 1/3 koncentruje się w grupie 30–39 lat.

Ryc. 6. Struktura wieku i płci Polaków w Norwegii w 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

Fig. 6. Age and gender structure of Poles in Norway in 2012

Source: author's work based on data from Statistisk Sentralbyrå.

rodzin, pozwala wnioskować, że w przyszłości podstawa piramidy wieku i płci dla polskich imigrantów będzie się poszerzać, a proporcje obu płci stopniowo się wyrównają.

Struktura wieku i płci Polaków mieszkających w Norwegii wynika bezpośrednio z charakteru migracji. Nadreprezentacja mężczyzn w wieku produkcyjnym to wynik przeważających wśród polskich imigrantów migracji zarobkowych oraz popytu na norweskim rynku pracy na wyżej wymienione zawody typowo „męskie”. Rosnąca rola migracji rodzinnych, których głównymi uczestniczkami są kobiety, a dotyczących przeważnie „łączenia”

Przyczyny imigracji do Norwegii

Ponad 50% imigrantów pochodzących z krajów europejskich, którzy w latach 1990–2011 napłynęli do Norwegii, stanowiły osoby, które przyjechały w związku z pracą zarobkową. Migracje o podłożu rodzinnym stanowiły 27%, a tylko nieco ponad 8% przyjazdów związanych było z edukacją. W tym samym okresie odsetek migracji zarobkowych w przemieszczeniach Polaków do Norwegii wyniósł ponad 70%, a w samym 2011 r.

ich udział był jeszcze wyższy – 78%. Wzrasta również znaczenie migracji rodzinnych – w latach 2006–2007 liczba migrujących z tego powodu Polaków podwoiła się (Bakken i in. 2009).

W 2007 r. stanowiły one 18% przyjazdów (Andreassen, Dzamarija 2008), w 2011 r. – już ponad 21%. Wśród migrujących z powodów rodzinnych przeważają kobiety. Ponad 90% kobiet, które w 2007 r. imigrowały do Norwegii, to uczestniczki migracji rodzinnych (Bakken i in. 2009). Zdecydowanie częściej przemieszczenia te dokonują się w związku z łączeniem rodzin niż z podejmowaniem decyzji o ich zakładaniu (Henriksen 2010).

Szacuje się, iż w 2009 r. Polacy stanowili największą grupę migrujących z powodów zarobkowych i rodzinnych (*iFACTS* 2011).

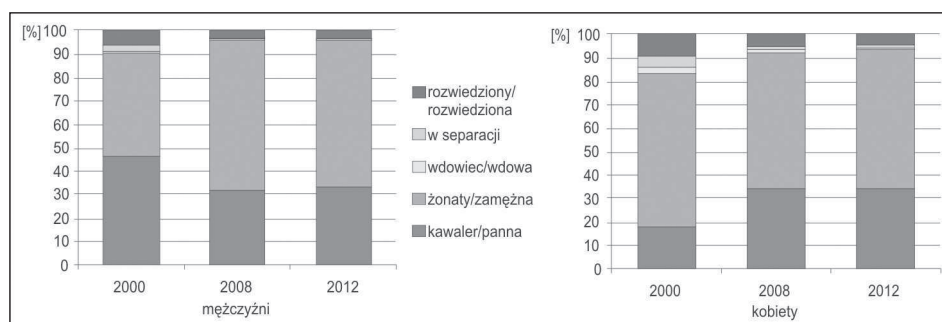
Wybrane cechy społeczno-ekonomiczne Polaków

Struktura wykształcenia Polaków, którzy imigrowali do Norwegii od 2008 r., jest dosyć stała. Wśród osób powyżej 16. roku życia, których poziom edukacji udało się ustalić, przeważały osoby z wykształceniem średnim – ponad 50%. Imigranci z wykształceniem wyższym stanowili natomiast ponad 30%.

W latach 2000–2012 wśród Polaków – mężczyzn mieszkających w Norwegii wzrósł odsetek osób pozostających w związkach małżeńskich. Może to świadczyć o tym, że uczestnikami migracji zarobkowych do Norwegii po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej byli w znacznej części mężczyźni, którzy mieli już rodziny w Polsce. Wśród kobiet w omawianym okresie nieco wzrósł odsetek osób stanu wolnego. Największy jest jednak udział zamężnych kobiet (ryc. 7). Znaczną część tej grupy stanowią uczestniczki migracji z przyczyn rodzinnych.

Ponad połowa małżeństw w 2007 r. zawarta została pomiędzy dwójgim osób polskiego pochodzenia. Niemal pięciokrotnie więcej małżeństw mieszanych zawartych zostało pomiędzy Polkami a Norwegami niż między Norweżkami i Polakami (Andreassen, Dzamarija 2008).

Według NAV (Norweski Urząd Pracy i Dobrobytu) w 2012 r. (stan na koniec sierpnia) Polacy stanowili nie tylko największą grupę wśród imigrantów, ale i największą pod względem liczby osób pozostających bez pracy. Wskaźnik bezrobocia wśród Polaków, zarówno kobiet, jak i mężczyzn, jest wyższy niż dla ogółu imigrantów i znacznie wyższy niż dla całej populacji (tab. 2). Wiąże się to niejako z faktem, że większość Po-

Ryc. 7. Polacy w Norwegii według stanu cywilnego w 2000, 2008 i 2012 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

Fig. 7. Poles in Norway by marital status in 2000, 2008 and 2012

Source: author's work based on data from Statistisk Sentralbyrå.

laków znajduje zatrudnienie w budownictwie i przemyśle, a w tych działach gospodarki norweskiej poziom bezrobocia jest wyższy niż przeciętny (*Arbeidsmarkedet nå* 2012). Lata 2009 i 2010 to czas, kiedy wskaźnik bezrobocia wśród imigrantów z Polski osiągnął rekordowo wysokie wartości (odpowiednio: 9,3 i 10,2%). W drugim kwartale 2012 r. bezrobocie wśród Polaków mieszkających w Norwegii wynosiło 6,4%. Najwyższa wartość wskaźnika charakteryzowała osoby, które w Norwegii przebywają od czterech do sześciu lat, najniższa natomiast imigrantów mieszkających w tym kraju powyżej siedmiu lat. Jednocześnie odsetek bezrobotnych był niższy w grupie mężczyzn (5,6%) niż kobiet (8%). Najwyższa wartość wskaźnika bezrobocia charakterystyczna jest dla kobiet, które mieszkają w Norwegii krócej niż cztery lata. Jednocześnie najniższą wartość wskaźnik osiągnął w grupie kobiet, które w Norwegii mieszkają siedem lat lub dłużej (3,6%). Może to świadczyć z jednej strony o mniejszym popycie na zawody wykonywane przez kobiety i dłuższym czasie potrzebnym na znalezienie przez nie pracy, ale i o większej stabilności zatrudnienia wśród kobiet, które decydują się pozostać w Norwegii.

Tab. 2. Odsetek bezrobotnych w Norwegii w 2012 r. wśród osób w wieku 15–74 lata

Table 2. Unemployment in Norway in 2012

Wyszczególnienie	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem
Populacja ogółem	2,6	2,1	2,3
Populacja bez imigrantów	2,0	1,5	1,8
Imigranci	5,8	6,3	6,1
Polacy	5,8	7,8	6,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Statistisk Sentralbyrå.

Source: author's work based on data from Statistisk Sentralbyrå.

Z drugiej strony wskaźniki zatrudnienia Polaków w Norwegii są wyższe niż te dotyczące Polaków mieszkających w kraju. Szczególnie istotna jest wartość wskaźnika w odniesieniu do grupy kobiet. W 2011 r. 64,9% Polek w wieku 15–74 lata mieszkających w Norwegii posiadało zatrudnienie (tab. 3). Wskaźnik zatrudnienia najwyższy jest wśród imigrantów przebywających w Norwegii od czterech do sześciu lat (76% dla mężczyzn, 72,7% dla kobiet).

Badanie przeprowadzone w 2007 r. przez IMDi (The Directorate of Integration and Diversity) wykazało, że większość Polaków, którzy przybyli do Norwegii w celach zarobkowych określa swoją pracę jako odpowiadającą ich wykształceniu i kwalifikacjom. Z drugiej strony sytuacja kobiet na rynku pracy rysowała się nieco gorzej – wysoko wykształcone Polki często pozostawały nieaktywne zawodowo lub pracowały w zawodach nieodpowiadających ich kwalifikacjom (często również poniżej ich wykształcenia) (*Vi blir...* 2008, Søhold i in. 2012).

Tab. 3. Wskaźnik zatrudnienia Polaków w kraju i w Norwegii w 2011 r.

Table 3. Employment rate of Poles in Poland and in Norway in 2011

Wyszczególnienie	Wskaźnik zatrudnienia	
	Polacy w Norwegii (15–74 lata)	Ludność Polski (15–64 lata – mężczyźni, 15–60 lat – kobiety)
Ogółem	73,5	65,3
Mężczyźni	77,7	69,8
Kobiety	64,9	60,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GUS i Statistisk Sentralbyrå.

Source: author's work based on data from GUS and Statistisk Sentralbyrå.

Podsumowanie

W ostatnich latach liczba Polaków mieszkających w Norwegii niezmienne wzrasta. Co prawda imigracja w ciągu ostatnich trzech lat nie osiągnęła rekordowych wartości z lat 2007–2008, nadal jednak utrzymuje się na wysokim poziomie. Wśród imigrantów przeważają mężczyźni w grupie wieku produkcyjnego. Ma to bezpośredni związek z charakterem tych migracji – zdecydowaną większość stanowią przemieszczenia w celach zarobkowych. Coraz większy jest również udział migracji rodzinnych, których uczestniczkami są przede wszystkim kobiety. Ponadto rosnący udział najmłodszych roczników w populacji polskich imigrantów świadczyć może o coraz częstszym podejmowaniu decyzji o założeniu rodziny i prokreacyjnych przez Polaków mieszkających w Norwegii. Zjawisko to może mieć wpływ na podejmowanie decyzji o powrocie do kraju emigracji, a dokładnie – na odkładanie ich w czasie. Polaków mieszkających w Norwegii cechuje wysoki wskaźnik zatrudnienia. Zatrudnienie to często spełnia oczekiwania pracujących pod względem dopasowania do ich kwalifikacji. Kwestią problematyczną okazuje się sytuacja kobiet na norweskim rynku pracy. Wśród Polek migrujących do Norwegii nadal dominują migracje o podłożu rodzinnym. Wskaźnik bezrobocia dla kobiet, które przebywają w Norwegii krócej niż cztery lata, osiąga wartość najwyższą dla całej populacji imigrantów z Polski.

Rosnące znaczenie migracji o podłożu rodzinnym, a także nadal wysoki poziom migracji zarobkowych pozwalają wnioskować, że liczba Polaków w Norwegii będzie wzrastać. Uwzględniając dynamikę liczby imigrantów z Polski w największych skupiskach Polaków w Norwegii, można się również spodziewać, że kierunki ich napływu nie ulegną zmianie, a obszarami o największej koncentracji Polonii nadal pozostaną duże norweskie miasta usytuowane w południowej i południowo-zachodniej części kraju.

Literatura

- Andreassen K.K., Dzamarija M.T., 2009, *Immigrants and Norwegian-Born to Immigrant Parents*, [w:] G. Daugstad (red.), *Immigration and Immigrants 2008*, Statistics Norway, Oslo-Kongsvinger, s. 13–54, http://www.ssb.no/english/subjects/02/sa_innvand_en/sa104/sa104_en.pdf [dostęp: 1.08.2012].
- Arbeidsmarkedet nå – august 2012*, 2012, NAV Notat, 31.08.2012, <http://www.nav.no/Om+NAV/Tall+og+analyse/Arbeidsmarked/Arbeidsmarkedet+n%C3%A5.1073747823.cms> [dostęp: 10.09.2012].

- Bakken F., Bråthen M., Handal J., Aarethun T., 2009, *Hvordan vil en nedgangskonjunktur påvirke arbeidsinnvandrere i Norge*, Rapport, nr 1, NAV, http://www.nav.no/Om+NAV/Tall+og+analyse/Analyser/NAV+rapportserie/Andre+rapporter/_attachment/190202?true&_ts=12013fd69a0 [dostęp: 10.09.2012].
- Cappelen A., Ouren J., Skjerpen T., 2011, *Effects of immigration policies on immigration to Norway 1969–2010*, Reports 40/2011, Statistics Norway, Oslo-Kongsvinger, http://www.ssb.no/emner/02/02/20/rapp_201140/index.html/rapp_201140_en.pdf [dostęp: 1.08.2012].
- Fakta om innvandrerbefolkningen i Bergen, 2007, IMDi-rapport 5C-2007, IMDi, Oslo, <http://www.imdi.no/Documents/Rapporter/120120Faktaark20Bergen20internett.pdf> [dostęp: 1.08.2012].
- Fakta om innvandrerbefolkningen i Trondheim, 2007, IMDi-rapport 5C-2007, IMDi, Oslo, <http://www.imdi.no/Documents/Rapporter/566620Faktaark20Trondheim20internett.pdf> [dostęp: 1.08.2012].
- Fakta om innvandrerbefolkningen i Stavanger, 2007, IMDi-rapport 5C-2007, IMDi, Oslo, <http://www.imdi.no/Documents/Rapporter/566520Faktaark20Stavanger20internett.pdf> [dostęp: 1.08.2012].
- Henriksen K., 2010, *Familieinnvandring og ekteskapmonster 1990–2008*, Rapporter 10/2010, Statistics Norway, Oslo-Kongsvinger, http://www.ssb.no/emner/02/02/20/rapp_201010/rapp_201010.pdf [dostęp: 1.08.2012].
- Hvem er Oslos innvandrere, 2012, Oslo Speilet, 2/2012, 18–27, http://www.utviklings-og-kompetanseetaten.oslo.kommune.no/getfile.php/utviklings%20og%20kompetanseetaten%20%28UKE%29/Internett%20%28UKE%29/Dokumenter/Oslostatistikken/Oslo-Speilet/2012-02/OsloSpeilet_2_12_web.pdf [dostęp: 1.08.2012].
- iFACTS. *Fact booklet about immigrants and integration*, 2011, IMDi, Oslo, http://www.imdi.no/Documents/BrosjyrerHefterHaandbok/iFACTS_2011.pdf [dostęp: 1.08.2012].
- Napierała J., Trevena P., 2008, *Współczesne migracje do Norwegii w świetle najnowszych danych*, [w:] K. Markowski (red.), *Migracja – wartość dodana?*, KUL, Lublin, s. 39–50.
- Pettersen S.V. (red.), 2009, *Innvandrere i norske kommuner. Demografi, levekår og deltakelse i arbeidsstyrken*, Rapporter 2009/36, Statistics Norway, Oslo-Kongsvinger, http://www.ssb.no/emner/02/01/10/rapp_200936/rapp_200936.pdf [dostęp: 1.08.2012].
- Søhold S., Aasland A., Onsager K., Vestby G.M., 2012, „Derfor blir vi her” – *innvandrere i Distrikts-Norge*, NIBR-rapport, 2012:5, Oslo, <http://www.nibr.no/filer/2012-5.pdf> [dostęp: 1.08.2012].
- Vi blir... Om arbeidsinnvandring fra Polen og Baltikum*, 2008, IMDi-Rapport 1-2008, IMDi, Oslo, http://www.imdi.no/Documents/Rapporter/Rapport_arb_innv3MB.pdf [dostęp: 1.08.2012].

Źródła internetowe:

Główny Urząd Statystyczny, www.stat.gov.pl [dostęp: 10.09.2012].
Statistisk Sentralbyrå, www.ssb.no [dostęp: 10.09.2012].

Summary

The aim of this paper is to present selected structures and socio-demographic characteristics of Polish immigrants in Norway. Moreover, the author attempts to analyze the scale of the Polish immigration to Norway as well as its changes during the last few years. Presently, the Poles constitute the largest group of immigrants living in Norway. There are over 65,000 of Poles in Norway, what accounts for more than 16% of the whole immigrant population.

Until the Poland's accession to the EU, the number of Poles migrating to Norway had been rather insignificant. Alongside the EU's enlargement in 2004 and the opening of the Norwegian labour market, the immigration from Poland accelerated. However, the inflow of Poles weakened recently as compared to the peak in the number of immigrants, which was observed in 2007–2008. Nevertheless, the immigration rate still remains high. Only in 2011 more than 12,000 Poles immigrated to Norway. The largest concentrations of Poles are Norwegian cities located along the southern and western coast of the country.

Over the past few years a shift in the gender structure of Polish immigrants can be observed. Prior to the EU's enlargement women constituted the majority of immigrants from Poland. Since 2006 the inflow of men has significantly exceeded the number of female immigrants.

Labour migration is the prevailing type of migration among Polish immigrants in Norway. The other important reason for migrating to this country is family. Moreover, increasing significance of family migration and still high level of labour migration allows researchers to expect, that the number of Poles immigrating to Norway will be higher.

Anna Łobodzińska
Uniwersytet Jagielloński
Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej
ul. Gronostajowa 7, 30-387 Kraków
e-mail: anna.lobodzinska@uj.edu.pl